

Panternieuwsjes herfst 2023

De tentoonstelling **Fred Bervoets** loopt nog tot en met zondag 10 september, Open Monumentendag. In het kader van Open Monumentendag is de galerie geopend vanaf 10 uur tot en met 18 uur.

Open Monumentendag 2023. Onder het thema “*Met hart en ziel*” neemt De Zwarte Panter deel aan deze 35ste editie. Alles draait dit jaar rond immaterieel erfgoed. Je ontdekt de verhalen en tradities achter onze monumenten. Die gekoesterd worden, mee evolueren met de tijd en springlevend blijven tot vandaag. En je ontmoet de mensen die zich er met hart en ziel voor inzetten. Op 5 december 1968 opende Adriaan Raemdonck Galerie De Zwarte Panter. Vanaf 1970 nam de galerie haar intrek in de kapelruimte van het voormalige Sint-Julianusgasthuis. Dit gasthuis voor Pelgrims is opgericht in 1303. De instelling is vernoemd naar de patroonheilige van de reizigers. Dankzij de stichteres Ida van Wijnegheem en latere schenkingen kon het gasthuis in de onmiddellijke omgeving uitbreiden. Vandaag strekt het complex zich uit tussen de Sint-Jansvliet, de Hoog- en de Stoofstraat. De 16de-eeuwse kapel en toegangspoort behoren tot de oudste delen van de site. In de 20ste eeuw werd het gebouw in gebruik genomen als bejaardentehuis en deed het ook dienst als vluchthuis voor vrouwen.
www.openmonumentendag.be

Fred Bervoets: Paintings & Works on Paper from the Stéphane Janssen Collection. Rodolphe janssen is verheugd met de eerste solotentoonstelling van Fred Bervoets in zijn Galerie Livornostraat 32, 1050 Brussel. *Paintings & Works on Paper from the Stéphane Janssen Collection* loopt van 7 september tot 14 oktober en viert de recente schenking van een belangrijk oeuvre uit de collectie van Stéphane Janssen aan het KMSKA, Antwerpen, en recent het S.M.A.K. in Gent. Stéphane Janssen was van 1967 tot 1970 de eerste galerist van Fred Bervoets. In het volgende decennium en de daaropvolgende dertig jaar werd hij één van zijn belangrijkste verzamelaars en een fervent voorstander van zijn werk. Naast tentoonstellingen in Europa introduceerde Stéphane Janssen zijn werk in de Verenigde Staten, aan het einde van de jaren 1980. Er volgden verschillende grote tentoonstellingen, waaronder *A Museum in the Making* in 1994 in het Scottsdale Center for the Arts, Scottsdale, AZ USA, waar een dialoog plaatsvond tussen zijn werk en dat van de Amerikaanse kunstenaar Jean-Michel Basquiat. Stéphane Janssen behoort tot één van de belangrijkste verzamelaars uit onze rijke Belgische geschiedenis. www.rodolphejanssen.com

Antwerpen (Re)actief. In het kader van ZOEK STADION, het hedendaagse deel van het stadsfestival Barokke Influencers duikt curator Sergio Servellón voor deze tentoonstelling in de strijd van Antwerpen, om traditie en avant-garde te versmelten in de laatste eeuw. Antwerpen heeft een rijke culturele geschiedenis die eeuwen overspant. Die artistieke tijdslijn vertoont pieken van vernieuwing. Wat gebeurt er wanneer die vernieuwing botst met de traditie? Hoe navigeren kunstenaars, ontwerpers en creatievelingen in de spanning tussen het verleden en de toekomst? Antwerpen (Re)actief probeert deze vragen te beantwoorden door een culturele geschiedenis van de stad te presenteren die zowel de vernieuwing van de traditie als de traditie van de vernieuwing belicht. Met presentaties en lezingen wil het project een ander perspectief tonen op de culturele geschiedenis van Antwerpen. De Zwarte Panter wordt eveneens belicht als drijvende kracht in het stedelijke culturele landschap. Vanaf 1 september is het avant-gardistische filmpje "Union Match", gecreëerd door Stevv Steenhoudt in samenwerking met Wilfried Pas, Fred Bervoets en Tone Pauwels, permanent te zien in de expositie.

Bezoek "Antwerpen (Re)actief", samen met de installatie van werken van Nadia Naveau, van 2 september tot 1 oktober 2023 op het gelijkvloers van het Havenhuis. Open op weekdays van 8 uur tot 18 uur en op zaterdag van 9u30 tot 17u30. www.barokkeinfluencers.be

ZANDGROND de Warande Turnhout. Kempen is een vervorming van het woord Campina, het Latijns voor open vlakte. De Kempen stond lang bekend als een dor en armtierig niemandsland. Haar typische zandgrond was onvruchtbaar en liet zich maar moeizaam bewerken. De Kempen bestond toen vooral uit gigantische heidevlakten en zand. Pas in het begin van de 19de eeuw werd de Kempen gekoloniseerd en begon de ontginning van de woeste gronden. De zandbodem bepaalde in grote mate de ontwikkeling en de eigenheid van de streek. Door de beperkte opbrengst van de arme grond hadden de boeren veel plaats nodig en lagen de boerderijen en kleine gehuchten ver van elkaar. In de 19de eeuw sprak dit ongerepte land tot de verbeelding van schrijvers en kunstenaars. Schrijvers zoals Hendrik Conscience creëerden een geromantiseerd beeld van de oude Kempen en haar bewoners: idyllisch, vroom, trouw, werkzaam, honkvast, met de gevaren van ijdelheid, ongodsdienstigheid, de zwakheden van bijgeloof en gierigheid, en met een moeilijk te bedwingen lust tot vechten, smokkelen en stropen, maar gastvrij in een barre, taaie streek van heiden, schrale vlakten, bossen en vennen, waar toch ook dankzij noeste arbeid vruchtbare velden en weiden verspreid lagen in verdoken dorpjes en dromende gehuchten. Ook Jakob Smits werd aangetrokken door het ongerepte Kempenland. De Nederlander was zo onder de indruk van bijzondere landschap dat hij zich in 1888 definitief in het Mols gehucht Achterbos vestigde. Smits leefde in armoede terwijl hij onvermoeibaar werkte aan wat hij later zou noemen 'mijn eenvoudig werk, symbolisch, poëtisch en echt'. Hij begon een gestileerde versie van het Kempense landschap en boerenleven te schilderen, en groeide daarmee uit tot een van de belangrijkste Belgische kunstenaars van zijn tijd. Hij kreeg een grote rondreizende triotentoonstelling samen met Vincent Van Gogh en Rik Wouters. Museum Boijmans in Rotterdam wijdde een retrospectieve aan zijn werk. Ook in de VS waren ze een tijd in de ban van Smits, getuigen verschillende grote tentoonstellingen. Dat mag niet verwonderen want zijn thema's zoals landschap, religie en mystiek, moeder en kind, identiteit en heimat zijn erg universeel en nog steeds relevant. ZANDGROND gaat na hoe die thema's tot op vandaag doorwerken in de beeldende kunsten. In de Kempen, maar ook ver daarbuiten. Met werk van Jakob Smits & Fred Bervoets, Helena Ceuppens, Jan Declair, Sam Dillemans, Ilse D'Hollander, Sven 't Jolle, Yannick Ganseman, Ritsart Gobyn, Antoine Goossens, Ilya & Emilia Kabakov, Gideon Kiefer, Tom Liekens, Raymond Minnen, Fernand Naeyaert, Ria Pacquée, Ellen Schroven, Enzo Smits, Fabrice Souvereyns, Batia Suter, Veerle Stevens, Luc Tuymans, Tijdelijk Informatie Centrum – afdeling Mol, Greet Van Autgaerden, Jakob Van den Broucke, Bart Van der Moeren, Bart Van Dijck, Loïc Van Zeebroek, Nils Verkaeren, Tinus Vermeersch, Shirley Villavicencio Pizango, Leen Voet, Yasmine Willems. Opening op zaterdag 23 september vanaf 19 uur en loopt tot 10 december 2023. In de Warande (Warandestraat 42, 2300 Turnhout). Openingsuren Expozaal van de Warande: woensdag tot zondag, 10 tot 17 uur. www.warande.be

Hoogstraat 70-74, 2000 Antwerpen
galerie@dezwartepanter.be
www.dezwartepanter.com

PANTERNIEUWSJES
Herfst 2023

De tentoonstelling ***De poreuze grenzen van de realiteit*** van **Dr. Hugo Heyrman** wordt geopend op zaterdag 16 september van 11u tot 19u en loopt tot en met zondag 5 november 2023. Naar aanleiding van deze tentoonstelling verschijnt het gelijknamige boek **Dr. Hugo Heyrman *The Porous Boundaries of Reality*** met teksten van Joannes Késenne, en wordt de bibliofiele editie voorgesteld.

De omvangrijke tentoonstelling omvat schilderijen en werken op papier, in opvolging van eerdere reeksen zoals: *City Life & Body Language* (2008), *Inside the image* (2010), *Another Reality* (2012), *A Transformative Gaze* (2014), *The Double Life of Images* (2019) en *Why, What, When & Where is an Image?* (2021-22). Dit is zijn 15e solo expo in Galerie De Zwarte Panter sinds de eerste *Cyclus van het Straatleven, De waarneming waarnemen*: herinneren is het isoleren van een visueel fragment in 1975.

Dr. Hugo Heyrman maakte naam in de jaren '60 en '70 als pionier van de eerste happenings, popart en conceptuele kunst in België, en door een rebelse houding te kanaliseren in avant-garde publicaties (*Happening News, Milkyways, Artworker Star*) en een *Continental Video & Filmtoer* met een *Mobiel Museum voor Moderne Media*, experimentele objecten en schilderijen.

Het beeld als medium

Kunstenaar Dr. Hugo Heyrman positioneert zich binnen de kunstwereld op een bijzonder niveau. Wanneer we zijn kunstenaarschap van meer dan een halve eeuw overzien, worden we geconfronteerd met een oeuvre dat bestendig een pioniersfunctie vervulde. Sinds de jaren '60 heeft hij zich ontwikkeld als één van de belangrijkste schilders van zijn generatie. Door het visuele en conceptuele, het synesthetische en filmische in 'crossovers' dichterbij elkaar te brengen, vormt het oeuvre van Heyrman een unieke bijdrage aan de schilderkunst. Elk nieuw doek is een experimentele ervaring in het gebruik van schilderkunstige fictie en vrijheid. Het artistiek avontuur toont zich in de overlapping van realiteit, herinnering en verbeelding.

Een verbeelde realiteit

De geschiedenis van het beeld is prehistorisch en gaat non-stop verder de toekomst in, als een samensmelting van multimedia. Deze kracht en impact van de schilderkunst is gebaseerd op het feit dat het een ambigue, non-verbale, handmatige, directe, stille, statische en intieme vorm van kunst is. Met zijn werk verkent Dr. Hugo Heyrman de fysieke, visuele en conceptuele grenzen van het beeld, en telkens legt hij de vinger op

de onderliggende realiteit van de tijdsgeest. Zijn visuele praktijk en kleurgebruik toont een energie-uitstraling van binnenuit, vanuit de materie zelf, en vormt een speels, caleidoscopisch spectrum, in een scala aan nuances. Het geschilderde beeld vindt de wereld voor je uit.

In wat Heyrman zelf een 'transformatieve visie' noemt, ligt het 'moment' niet vast maar blijft actief in een ruimte/tijd continuüm, een open einde, waar ook de toeschouwer bij betrokken is. Het volledige oeuvre van Heyrman kan gezien worden als een aaneenschakeling van filmbeelden: waarbij een contemplatieve betekenis naar voren komt, in de relatie tussen menselijke figuren, houdingen en gebaren.

De intensivering van de blik

Voor Heyrman is het enigma van de 'realiteit' het zichtbare, niet het onzichtbare. Als schilder maakt hij het onbekende in het bekende zichtbaar, met de intentie onderliggende denk- en gedragspatronen als verschijningsvorm te genereren, van de grens, drempel en begrenzing tot de passage, transitie en vooruitgang. Gemotiveerd door het idee dat een enkel moment van inzicht een heel leven kan overspoelen met betekenis.

Een centraal thema bij Heyrman is zijn existentiële betrokkenheid bij de fragiliteit van de hedendaagse leefwereld: de stad en straat als vorm van samenleving, waarbij de lichaamstaal van menselijke emoties worden gesitueerd tegen een achtergrond van veranderende stedelijke existentie. Wat we zien is het 'punctum', hoe beelden verschijnen en verdwijnen: een intense aanwezigheid van temporaliteit en atmosfeer, de dynamiek van dag en nacht, van licht, perspectief, reflecties, schaduwen, sporen, het oppervlak, de huid, kleur en graduaties. In de werken legt Heyrman tegelijkertijd de onderliggende machtsstructuren van de stad bloot, de codes en systemen.

De poreuze grenzen van de realiteit

Het boek Dr. Hugo Heyrman *The Porous Boundaries of Reality*, met een tekstbijdrage van Joannes Késenne, uitgegeven door Hannibal en vormgegeven door Thomas Soete, verschijnt naar aanleiding van de gelijknamige tentoonstelling in galerie De Zwarte Panter te Antwerpen van 16 september tot en met 5 november 2023.

Er verschijnt tevens een bibliofiele editie in een foedraal met een origineel werk van Dr. Hugo Heyrman in een oplage van 15 exemplaren, genummerd van 1 tot 15, uitgegeven door de Vrienden van de Zwarte Panter en uitgevoerd door Atelier Jansen. De intekenprijs van deze bibliofiele editie bedraagt 700 euro, te storten op rekeningnummer IBAN: BE96 0682 0095 2705 van de Vrienden van De Zwarte Panter. De gewone editie is verkrijgbaar in de galerie en in de betere boekhandel tegen de prijs van 49,95 euro, verzendingskosten niet inbegrepen.

www.dezwartepanter.com

www.galeriedezwartepanter.be/heyрман.html

PANTERNIEUWSJES
Autumn 2023

The exhibition ***The Porous Boundaries of Reality*** by **Dr. Hugo Heyrman** will be opened on Saturday September 16 from 11 a.m. to 7 p.m. and will run until Sunday November 5, 2023. The book of the same name **Dr. Hugo Heyrman *The Porous Boundaries of Reality*** with texts by Joannes Késenne, and the bibliophile edition is presented.

The extensive exhibition includes paintings and works on paper, following up on previous series such as: *City Life & Body Language* (2008), *Inside the image* (2010), *Another Reality* (2012), *A Transformative Gaze* (2014), *The Double Life of Images* (2019) and *Why, What, When & Where is an Image?* (2021-22). This is his 15th solo exhibition at Galerie De Zwarte Panter since the first ***Cycle of Street Life***, *To Perceive the Perception: Remembering is the Isolation of a Visual Fragment* in 1975.

Dr. Hugo Heyrman made a name for himself in the 1960s and 1970s as a pioneer of the first happenings, pop art and conceptual art in Belgium, channeling a rebellious attitude in avant-garde publications (*Happening News*, *Milkyways*, *Artworker Star*) and a *Continental Video & Film* tour with a *Mobile Museum for Modern Media*, experimental objects and paintings.

The image as a medium

Artist dr. Hugo Heyrman positions himself within the art world at a remarkable level. When we survey his artistry of more than half a century, we are confronted with an oeuvre that has continuously fulfilled a pioneering function. Since the 1960s he has developed into one of the most important painters of his generation. By bringing the visual and conceptual, the synaesthetic and cinematic closer together in crossovers, Heyrman's oeuvre is a unique contribution to painting. Each new canvas is an experimental experience in the use of painterly fiction and freedom. The artistic adventure shows itself in the overlap of reality, memory and imagination.

An imagined reality

The history of the image is prehistoric and continues non-stop into the future, like a fusion of mediums. This power and impact of painting is based on the fact that it is an ambiguous, non-verbal, manual, direct, silent, static and intimate form of art. With his work, Dr. Hugo Heyrman pushes the physical, visual and conceptual boundaries of the image, and each time he puts his finger on the underlying reality of the Zeitgeist. His visual practice and use of

color shows an energy emanation from within, from matter itself, forming a playful, kaleidoscopic spectrum, in a range of nuances. The painted image invents the world for you.

In what Heyrman himself calls a 'transformative vision', the 'moment' is not fixed but remains active in a space/time continuum, an open end, in which the spectator is also involved. Heyrman's entire oeuvre can be seen as a succession of film images: in which a contemplative meaning emerges in the relationship between human figures, stances and gestures.

The intensification of the gaze

For Heyrman, the enigma of "reality" is the visible, not the invisible. As a painter he makes the unknown visible in the known, with the intention of generating underlying thought and behavior patterns as an appearance, from the border, threshold and boundary to the passage, transition and progress. Motivated by the idea that a single moment of insight can flood a lifetime with meaning.

A central theme for Heyrman is his existential involvement with the fragility of the contemporary living environment: the city- and streetlife as a form of society, in which the body language of human emotions is situated against a background of changing urban existence. What we see is the 'punctum', how images appear and disappear: an intense presence of temporality and atmosphere, the dynamics of day and night, of light, perspective, reflections, shadows, traces, the surface, the skin, color and graduations. In the works Heyrman simultaneously exposes the underlying power structures of the city, the codes and systems.

The porous boundaries of reality

The book dr. Hugo Heyrman *The Porous Boundaries of Reality*, with a text contribution by Joannes Késenne, published by Hannibal and designed by Thomas Soete, appears on the occasion of the exhibition of the same name in gallery De Zwarte Panter in Antwerp from 16 September to 5 November 2023.

There will also be a bibliophile edition in a slipcase with an original work by Dr. Hugo Heyrman in an edition of 15 copies, numbered 1 to 15, published by the Friends of the Zwarte Panter and made by Atelier Jansen. The subscription price of this bibliophile edition is 700 euros, to be paid into account number IBAN: BE96 0682 0095 2705 of the Friends of De Zwarte Panter. The regular edition is available in the gallery and in the better bookstore at the price of 49.95 euros, shipping costs not included.

www.dezwartepanter.com

www.galeriedezwartepanter.be/heyрман.html